

Giải bài tập SGK Lịch sử 10:**Bài 24: Tình hình văn hóa ở các thế kỉ XVI-XVIII**

(trang 122 SGK Lịch Sử 10): Em cho biết lúc bấy giờ nước ta có những tôn giáo nào?

Trả lời:

- Đạo giáo
- Phật giáo
- Nho giáo
- Thiên chúa giáo

(trang 122 SGK Lịch Sử 10): Những nét đẹp trong tín ngưỡng dân gian của Việt Nam là gì?

Trả lời:

Các tín ngưỡng truyền thống tốt đẹp được phát huy, tôn trọng như thờ cúng tổ tiên, thờ những người có công với làng với nước,...

Lăng miếu được xây dựng ở nhiều nơi.

(trang 122 SGK Lịch Sử 10): Ở các thế kỉ XVII – XVIII, việc không chú ý nhiều đến các môn khoa học tự nhiên có ảnh hưởng như thế nào đến sự phát triển kinh tế của nước ta?

Trả lời:

Không thừa hưởng được những thành quả của khoa học kỹ thuật, những tri thức tiên tiến của loài người để áp dụng vào sản xuất.

Chương trình Nho học nặng về giáo điều, học để đi thi và ra làm quan, điều này làm cho kinh tế chậm phát triển.

(trang 123 sgk Lịch Sử 10): Văn học Việt Nam thế kỉ XVII – XVIII có gì mới? Điểm mới đó nói lên điều gì?

Trả lời:

- Điểm mới: Văn học chữ Nôm xuất hiện và ngày càng phát triển.
- Văn học ngày càng phong phú và phát triển. Văn học chữ Nôm thể hiện được tinh thần dân tộc, đáp ứng được nguyện vọng của nhân dân.

(trang 123 SGK Lịch Sử 10): Nêu một vài công trình nghệ thuật hay làn điệu dân ca ở địa phương mà em biết?

Trả lời:

- Chùa Thầy
- Chùa Tây Phương

(trang 123 SGK Lịch Sử 10): Chứng minh sự phong phú của nghệ thuật Việt Nam ở các thế kỉ XVI – XVIII?

Trả lời:

- Nghệ thuật kiến trúc điêu khắc phát triển và đạt nhiều công trình có giá trị: chùa Thiên Mụ, các tượng La Hán ở chùa Tây Phương...
- Trào lưu nghệ thuật dân gian được hình thành.
- Nghệ thuật sân khấu phát triển: nhiều phường tuồng, phường chèo...
- Ngoài ra còn phổ biến hàng loạt làn điệu dân ca mang tính địa phương đậm nét như quan họ, hò, vè, si....

(trang 124 SGK Lịch Sử 10): Hãy nêu những thành tựu về khoa học – kĩ thuật trong các thế kỉ XVI – XVIII?

Trả lời:

Số công trình khoa học tăng lên:

- Sử học: Bên cạnh các bộ sử nhà nước còn có các bộ sử tư nhân như Ô châu cận lục, Đại Việt thông sử, Phủ biên tạp lục,...
- Địa lý: tập bản đồ Thiên Nam tứ chí lộ đồ thư,..
- Quân sự: tập Hồ trướng khu cơ,...
- Triết học: bộ sách của Hải Thượng Lãn Ông Lê Hữu Trác,...
- Kĩ thuật: đúc súng đại bác, đóng thuyền chiến...

Câu 1 (trang 124 SGK Sử 10): Phân tích đặc điểm và ý nghĩa của văn học Việt Nam ở các thế kỉ XVI –XVIII?

Lời giải:

Đặc điểm:

- Từ thế kỉ XVI – XVII, cùng với sự suy thoái của Nho giáo, văn học chữ Hán đã mất dần vị thế vốn có của nó.
- Văn học chữ Nôm xuất hiện và ngày càng phát triển với nhiều nhà thơ Nôm nổi tiếng như Nguyễn Bỉnh Khiêm, Phùng Khắc Khoan, Đào Duy Từ,..

- Bên cạnh dòng văn học chính thống, dòng văn học dân gian nở rộ với các thể loại phong phú: ca dao, tục ngữ, lục bát, truyện cười,...

Ý nghĩa

- Thể hiện tinh thần dân tộc của người Việt.
- Chứng tỏ cuộc sống tinh thần của nhân dân ta được đề cao góp phần làm cho văn học thêm phong phú và đa dạng.

Câu 2 (trang 124 SGK Sử 10): Lập bảng thống kê các loại hình nghệ thuật tiêu biểu của nước ta trong các thế kỉ XVI – XVIII. Nhận xét về đời sống văn hóa của nhân dân ta thời đó?

Lời giải:

Loại hình nghệ thuật	Thành tựu
Kiến trúc, điêu khắc	Nhiều công trình có giá trị: Các vị La Hán ở chùa Tây Phương, chùa Thiên Mụ, tượng Phật,...
Nghệ thuật dân gian	Trên các vì, kèo ở những ngôi đình, nghệ nhân đã khắc những cảnh sinh hoạt thường ngày như cày, bừa, đấu vật,...
Nghệ thuật sân khấu	Nhiều phường tuồng, chèo,... Các làn điệu dân ca mang tính địa phương như hò, vè, si, quan họ,...

Nhận xét

- Phản ánh đời sống vật chất và văn hóa tinh thần của nhân dân ta phong phú và đa dạng.
- Thể hiện tính địa phương đậm nét.

Câu 3 (trang 124 SGK Sử 10): Thống kê các thành tựu khoa học – kĩ thuật các thế kỉ XVI – XVIII. Nhận xét về ưu điểm và hạn chế của nó?

Lời giải:

Thống kê

- Sử học: Bên cạnh các bộ sử nhà nước còn có các bộ sử tư nhân như Ô châu cận lục, Đại Việt thông sử, Phủ biên tạp lục,...
- Địa lý: tập bản đồ Thiên Nam tứ chí lộ đồ thư,...
- Quân sự: tập Hồ trướng khu cơ,...
- Triết học: bộ sách của Hải Thượng Lãn Ông Lê Hữu Trác,...
- Kĩ thuật: đúc súng đại bác, đóng thuyền chiến...

Nhận xét

- Ưu điểm: Những thành tựu khoa học đã diễn ra trên nhiều lĩnh vực hơn các thế kỉ trước, có nhiều tác phẩm có giá trị.
- Hạn chế: Do những hạn chế về quan niệm và giáo dục đương thời đã làm cho khoa học tự nhiên không có điều kiện phát triển. Trong lĩnh vực kĩ thuật, việc ứng dụng những thành tựu từ bên ngoài cũng chủ yếu dừng lại ở việc chế tạo thử chứ chưa phát triển.